

Jaka będzie wspólna polityka rolna?

Wspólna polityka rolna po roku 2013 musi uwzględniać zarówno procesy globalizacji, jak i wewnętrzne ekonomiczne uwarunkowania unijne. Podstawowe pytanie, na które musimy odpowiedzieć, brzmi: czy model gospodarczy przyjęty przez UE będzie sprzyjał jej konkurencyjności? Jak stwierdził **prof. Andrzej Kowalski**, budżet powinien skoncentrować się na wartości dodanej, a zatem musi określić w jakich obszarach jedno euro wydane na poziomie europejskim przynosi więcej korzyści niż wydane na poziomie krajowym. Kosztowne inwestycje w badania naukowe i innowacje, jak również najważniejsze międzynarodowe przedsięwzięcia infrastrukturalne, powinny być finansowane na poziomie UE. Budżet musi również finansować działania mające na celu dążenie gospodarki europejskiej do wprowadzania bardziej ekologi-

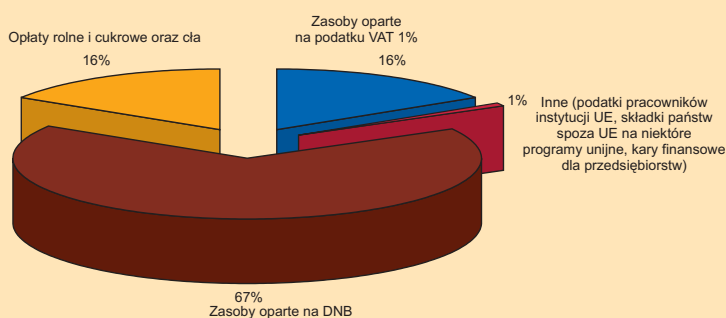
cznych technologii i usług. Jednak zamiast tworzenia nowego, dodatkowego programu te kwestie powinny być elementem polityki wszystkich krajów UE. W skali światowej, co nie pozostaje bez wpływu na politykę europejską, coraz większe znaczenie będą miały następujące czynniki:

- wzrost liczby ludności,
- niska aktywność produkcyjna rolnictwa w relacji do technologii informatycznej,
- wdrażanie nowych generacji technologii „farmin-gu” oraz „inteligentnej” żywności,
- drastyczne zmiany struktur rolnictwa oraz rolniczego marketingu,
- spadek produkcji rolniczej w krajach o rozwiniętej gospodarce,
- powstanie nowych centrów produkcji żywności na skalę globalną jakimi są Ameryka Łacińska, Kariby, Chiny czy Indie,
- nasilenie procesu degradacji środowiska naturalnego.

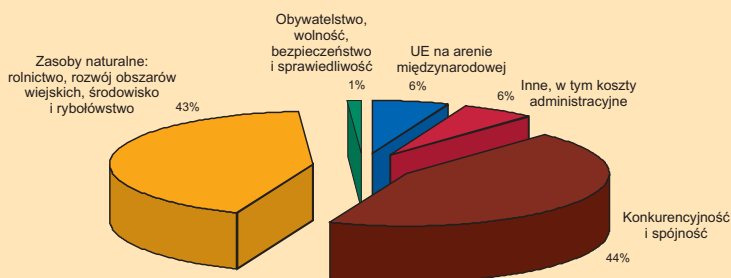
Jeszcze raz trzeba zadać pytanie: czy WPR udźwignie nowe, światowe wyzwania? W istocie jest to kwestia nie tyle jej zasad, które nie są podważane, ile stosowanych instrumentów, zwłaszcza w sytuacji nasilającego się kryzysu na rynkach finansowych. Wspólna polityka rolna – jak twierdzi prof. A. Kowalski – musi więc ciągle ewoluować, przede wszystkim dlatego że wartości referencyjne dla płatności bezpośrednich mają już 10 lat. Możliwe są reformy o różnym natężeniu: poczynając od zmniejszenia obecnych różnic między państwami członkowskimi w poziomie płatności bezpośrednich do poważnych zmian, tj. stopniowej rezygnacji ze wspierania dochodów i instrumentów rynkowych na rzecz realizacji celów ochrony środowiska i klimatu. Kryteria określające efektywność i konkurencyjność rolnictwa powinny uwzględniać sprawność: produkcji rolniczej, strukturalną, eksportowo-importową, zapewniania standardów życia i pracy rolników, zdolności do reprodukcji rozszerzonej i ochrony środowiska naturalnego.

Oceniając obecny stan prac nad przyszłym budżetem rolnym UE, prof. A. Kowalski zwrócił uwagę na najważniejsze jego założenia. Możemy spodziewać się bardziej ukierunkowanego wsparcia dochodów w celu pobudzenia rozwoju gospodarczego i zatrudnienia. Wsparcie dochodów dotyczyć będzie aktywnych producentów i ma być sprawiedliwiej dzielone między rolników, regiony i państwa członkowskie. Należy uruchomić sprawniej działające i lepiej dostosowane narzędzia zarządzania kryzysowego, aby sprostać nowym wyzwaniom gospodarczym. Niestabilność i nieprzewidywalność cen stanowi zagrożenie dla długofalowej konkurencyjności rolnictwa. Komisja proponuje więc skuteczniejsze i sprawniej działające sieci bezpieczeństwa dla sektorów najbardziej narażonych na kryzysy (prywatne przechowywanie i interwencja publiczna), oraz wspieranie tworzenia ubezpieczeń i funduszy wzajemnego inwestowania.

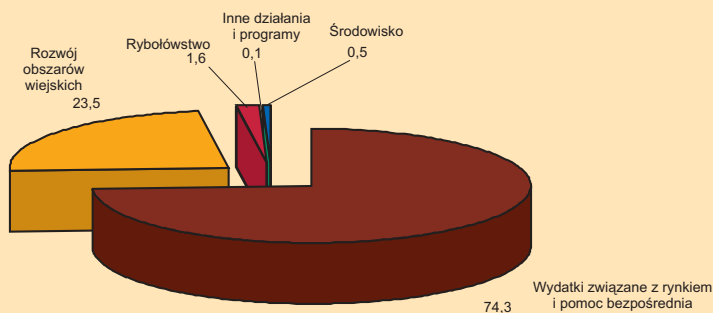
Źródła finansowania budżetu UE

Na jakie cele UE wydaje środki finansowe?

Finansowanie wspólnej polityki rolnej

W programach UE silnym akcentem jest polityka proekologiczna zapewniająca długofalową wydajność i ochronę ekosystemów. Nowym elementem w tej polityce unijnej będzie dodatkowe inwestowanie w badania naukowe i innowacje. Dla rolnictwa oznaczać to ma podwojenie budżetu na ten cel. Z innych założeń przyszłej WPR warto jeszcze wymienić szczególne poparcie dla grup producenckich, wspieranie młodych rolników (do 40. roku życia) przez pierwsze 5 lat od podjęcia działalności, pobudzanie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich (70 tys. euro przez 5 lat dla podejmujących taką działalność), większe wsparcie dla regionów zagrożonych, problemowych, o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

Istotnym zagadnieniem jest uwzględnienie w polityce unijnej sytuacji w krajach, które ewentualnie przystąpią do Wspólnoty, wzmocnią z nią związki ekonomiczne, społeczne i polityczne, a także w tych, które są naszymi sąsiadami. Problemy tych grup krajów omawiane były na poprzednich konferencjach instytutu. Obecnie przedstawiono problemy 4 krajów: Ukrainy, Białorusi, Serbii i Macedonii.

Płatności netto z budżetu UE w latach 2007–2013

